

Podle kroje poznáš...

Kroj o svém nositeli či nositelce prozrazoval mnoho informací. Na první pohled bylo zřejmé odkud je, jak je zámožný, zda je svobodný, ženatý nebo vdovec.

Svobodné dívky na celém Těšínsku nosily jeden cop ozdobený barevnou pentlí. Výjimkou bylo samotné město Jablunkov, kde si dívky omotávaly cop zlatou stuhou a obtáčely jej kolem stříbrné lžičky na temeni hlavy.

Vdané ženy vždy nosily čepec, pod který si stáčely jeden nebo dva copy. Čepec byl síťovaný s paličkovanou, háčkovanou nebo vyšívanou krajkou. Přes něj ještě nosily bílou bohatě vyšívanou plenu, nebo šátek ve všední den. Doma nebo na poli ženy šátky odkládaly a chodily pouze v čepci. Některé ženy čepec neodkládaly ani na noc, manžel je vlastně bez čepce viděl naposledy v den svatby.

V okolí města Orlová se místo síťovaných čepců a šátků nosily také čopku rulkovanóm, což byl čepec zdobený výšivkou, flitry a nařasenou stuhou podél obličej. Tyto čepce bylo velmi náročné vyprat a znovu naškrobit, proto je ženy dávaly ke specializovaným pradelnám. K čepci byla v týle připevněna široká stuha, která splývala až k pasu. Čepec u orlovského kroje má jiný střih než čepce u těšínského nebo goralského kroje, protože

zde je ženy nepřekrývaly plenami ani šátky. Na orlovských čepcích se proto mohla uplatnit výšivka na mnohem větším prostoru.

Vdané Jablunkovanky nosily při slavnostních příležitostech tak zvanou karkulu. Jedná se o klenutý čepeček potažený sametem. Celý obvod čepečku je posít dracounovou krajkou, která je doplněna bílými perlami sestavenými do různých ornamentů. Na vrcholu je upevněna korunka z kovových spirálek a cetek. V týle byla navíc zdobena růžicí z brokátu, stuh a dracounové krajky se středem z barevných sklíček. Karkula byla původně součástí oděvu nevěsty, až ve druhé polovině 19. století ji některé ženy nosily i při slavnostních příležitostech.

Vdaná žena čili babka v těšínském kroji
(převzato z publikace V. Tomolová, I. Stolařík, J. Štika: Těšínsko)

Pohlednice z Prašivé – dívky v těšínském a lašském kroji

Goral v rozhovoru s jablunkovany
(převzato z publikace František Žákavec: Dílo Josefa Mánesa, svazek II.)

Ženy a dívka z okolí Těšína
(převzato z publikace Österreichisch – Ungarische Monarchie in Wort und Bild, Mähren und Schlesien)

Pohlednice z Prašivé – zbojníci Ondráš a Juráš ve stylizovaných krojích, ostatní postavy v krojích z okolí Frýdku, tedy pomezí Těšínska a Lašska